

Lesbrief Wereld Kinderen Haiku-wedstrijd 2019-2020 (primair onderwijs)



Beste leerkracht,

Leuk dat u met uw leerlingen meedoet aan de Wereld Kinderen Haiku-wedstrijd! Dit is een internationale gedichtenwedstrijd voor kinderen tot en met 15 jaar. De Nederlandse jury van de prijs bestaat dit jaar uit schrijfster Joke van Leeuwen, illustratrice Annemarie van Haeringen, en Marian Poyck, eindredactrice van De Vuursteen, het kwartaaltijdschrift voor haiku's. De gedichten en illustraties die zij selecteren worden naar Japan gestuurd, waar een internationale jury de uiteindelijke winnende haiku's kiest.

De Nederlandse prijswinnaars ontvangen een mooi prijzenpakket tijdens de prijsuitreiking in het Japanmuseum SieboldHuis.

De winnende Nederlandse inzendingen worden vervolgens naar Japan gestuurd, waar de internationale jury beslist welke gedichten ook een internationale prijs winnen. Deze prijswinnaars komen in de internationale haiku-bundel. Misschien komen er wel haiku's van uw leerlingen in te staan!

Dit jaar is het thema van de haiku-wedstrijd Sport. In deze lesbrief bieden we u een lesbeschrijving aan, waarmee u uw leerlingen op een inspirerende manier kunt helpen om een haiku over sport te schrijven.



Lesvoorbereiding

- Zorg dat er papier is om op te schrijven, even als potloden en pennen.
- Kopieer werkblad 1 en 2 voor alle leerlingen (eventueel tweezijdig)
- Neem de lesbeschrijving door en bedenk een of meerdere sportmomenten die u zelf heeft meegemaakt.
- Wilt u meer weten over haiku's? [Hier](#) vindt u meer informatie over de geschiedenis, vorm en inhoud van deze dichtvorm.
- Helemaal beslagen ten ijs komen? Probeer dan zelf alvast een haiku over uw sportmoment te schrijven.

1. Inleiding (5 min)

- Vertel de leerlingen dat ze aan een internationale wedstrijd mogen meedoen, die georganiseerd wordt vanuit Japan.
- Vertel dan dat het om een haiku-wedstrijd gaat. Zijn er leerlingen die weten wat een haiku is?
- Vertel dat de haiku een Japanse dichtvorm is. Het is een gedicht dat:
 - niet rijmt
 - uit 3 regels bestaat van 5-7-5 lettergrepen (heel kort dus!)
 - vaak een moment, gedachte of gevoel beschrijft.
- Laat ter inspiratie [dit filmpje](#) zien met de Nederlandse winnaars van 2018:
- Bij de wedstrijd wordt niet alleen het gedicht, maar ook de bijpassende tekening beoordeeld.
- Dit jaar is het thema van de haiku-wedstrijd **Sport**. Kinderen (t/m 15 jaar) van over de hele wereld mogen hun haiku's over hun sport opsturen. Eerst gaat een Nederlandse jury de haiku's beoordelen. De beste Nederlandse inzendingen komen in een bundel te staan. De beste Nederlandse haiku's worden naar Japan gestuurd. Van de beste internationale haiku's wordt ook een bundel gemaakt.
- We gaan deze les dus gedichten schrijven, maar om het schrijven makkelijker te maken, beginnen we met praten en tekenen.

2. Kringgesprek: Wat is jouw favoriete sportmoment? (10 min)

- Ga met de klas zitten zoals je ook anders doet wanneer je een (kring)gesprek met elkaar voert.
- Vertel eerst wat jij zelf met sport hebt. Doe je het graag of kijk je liever? Welke sport heeft jouw voorkeur? Of ben je eigenlijk niet zo'n sportliefhebber?
- Vertel de leerlingen dan één specifiek sportmoment dat jou nog scherp voor de geest staat. Dat kan een moment zijn waarop je uitblonk of juist een moment waarop alles mislukte. Of is het een moment dat je als toeschouwer meemaakte?

Eventueel kun je ook enkele momenten noemen. Zorg er wel voor dat het om 1 specifiek moment gaat en niet om (bijvoorbeeld) een samenvatting van een wedstrijd. Een moment dat je op een foto zou kunnen vastleggen is precies goed.

- Vraag de leerlingen naar hun eigen sportmomenten. Hoogstwaarschijnlijk steekt het ene verhaal het andere aan. Stuur de verhalen (als dat nodig is) door te vragen:
 - Hoe zag het er (precies) uit?
 - Hoe rook, klonk, proefde het?
 - Hoe voelde je toen?



3. Lijstje maken (5 min)

- Laat de leerlingen op een vel papier een lijstje maken met de sportmomenten die zij zich kunnen herinneren.
- Heeft iedereen er een aantal? Laat ze dan van dat lijstje 1 moment kiezen waarover ze een haiku willen schrijven.

4. Teken: werkblad 1 (10 min)

- Deel werkblad 1 uit. Zorg dat elke leerling een potlood heeft.
- Vertel de leerlingen dat ze in elk vakje op het blad verschillende tekeningen van het door hun gekozen sportmoment gaan maken. Bijvoorbeeld: kozen ze voor het winnen van een voetbaltoernooi? Dan zouden ze tekeningen kunnen maken van:
 - het moment van het winnende doelpunt
 - het moment dat degene die scoorde gefeliciteerd werd door het team
 - het moment dat het fluitsignaal klonk en de wedstrijd dus echt gewonnen was.
 - het moment van de prijsuitreiking.

Let op! Deze tekeningen hoeven niet mooi te worden. Het is een geheugensteuntje voor henzelf om de momenten vast te leggen (oefening in het verbeelden).

De tekening die ze insturen maken ze later (maar deze tekeningen kunnen daar natuurlijk al wel schetsen voor zijn).

- Hebben de leerlingen in (bijna) alle vakjes iets getekend? Laat ze deze dan in tweetallen aan elkaar vertellen.
- Elke leerling kiest nu één deelmoment (dus 1 tekening) van het sportmoment uit. Daarover gaan ze een haiku schrijven.

5. Woorden vinden: werkblad 2 (10 min)

- Deel werkblad 2 uit. Zorg dat elke leerling een pen of potlood heeft.
- Vertel de leerlingen dat ze nu woorden gaan vinden om hun sportmoment vast te leggen. Ze vullen hiervoor het werkblad in.
- Zijn ze klaar met het invullen van het werkblad? Vraag ze dan nu om de woorden die ze het belangrijkste of mooist vinden te omcirkelen. Deze kunnen ze straks gebruiken in hun haiku.

6. Haiku schrijven (15 min)

- Geef de leerlingen een nieuw vel papier of laat ze in een schrift schrijven.
- Vertel de leerlingen dat ze nu een haiku gaan schrijven over het sportmoment dat ze gekozen hebben. Het wordt een gedicht van 3 regels.
 - De eerste regel bestaat uit **5 lettergrepen**.
 - De tweede regel bestaat uit **7 lettergrepen**.
 - De derde regel bestaat uit **5 lettergrepen**.
 - Een strikte toepassing van het aantal lettergrepen is niet vereist.
 - Een haiku hoeft **niet te rijmen** (beter van niet zelfs).

De belangrijkste regel van een schrijfo opdracht is altijd: **Je kunt het niet fout doen**. (Gedichten zijn geen rekensommen).

In het zwembad
Ik voel me als een pinguïn
en zo zwem ik ook

Imaura van der Werff
(6 jaar)



7. Afsluiting les (5 min)

- Vertel de leerlingen dat ze mogen stoppen met schrijven. Sommige leerlingen zullen al snel klaar zijn, andere leerlingen zullen veel langer bezig zijn (en het misschien ook heel moeilijk vinden). Vertel de leerlingen dat het een niet beter is dan het andere. Sommige dichters doen er heel lang over om een gedicht te schrijven. Anderen zijn snel klaar. Zowel de snelle als de langzame dichter moet altijd het gedicht een tijdje wegleggen om er daarna opnieuw naar te kijken. Een gedicht is eigenlijk nooit in een keer klaar. Dus ook de leerlingen kunnen op een later moment nog eens naar hun gedichten kijken om het aan te passen.
- Op een later moment kunnen de leerlingen elkaar ook feedback geven op hun haiku's. Handige vragen om daarbij centraal te stellen zijn:

- *Begrijp je wat er staat?*
- *Zijn de juiste woorden gekozen?*
- *Klopt de spelling?*

- Ze kunnen ook alvast nadenken over de tekening die ze bij hun haiku willen maken. Als de haiku af is, kunnen ze die in het net schrijven en op hetzelfde papier een tekening maken. De haiku en de tekening worden samen beoordeeld door de jury.

8. Haiku's inzenden

Haiku's kunnen tussen 1 oktober 2019 en 29 februari 2020 worden ingezonden.

Download hiervoor het [inschrijfformulier](#).

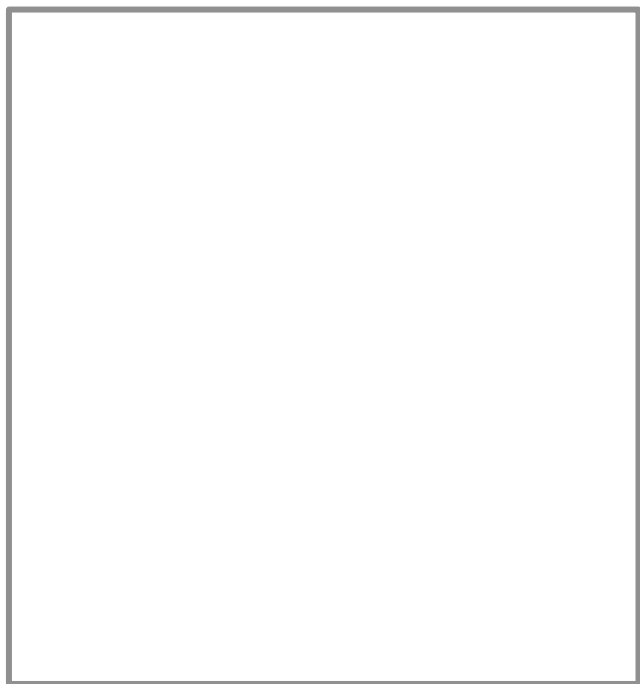
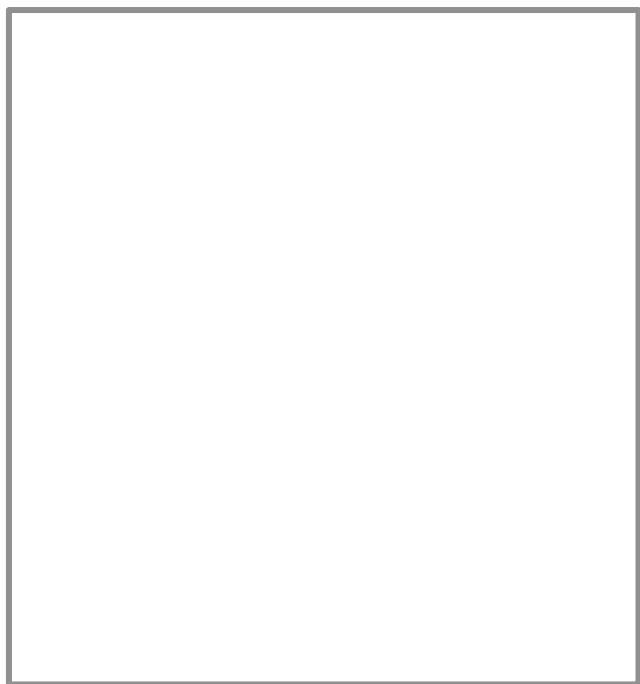
Lees ook het [wedstrijdreglement](#).

Gebruik voor elk kind een aanmeldingsformulier

Stuur de haiku's met illustraties per post naar:

**Wereld Kinderen Haiku Wedstrijd
Grevelingen 6
2401 DN Alphen aan den Rijn**

WERKBLAD 1: Teken jouw sportmomenten



WERKBLAD 2: Schrijf over jouw sportmoment.

- Let op:
- Schrijf zoveel mogelijk verschillende dingen op.
 - Schrijf in losse woorden (dus geen zinnen).
 - Weet je geen antwoord? Sla de vraag dan over.

1. Waar was het?

_____	_____	_____
_____	_____	_____

2. Hoe voelde je je?

_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Wat zag je?

_____	_____	_____
_____	_____	_____

4. Wat hoorde je?

_____	_____	_____
_____	_____	_____

5. Wat dacht je?

_____	_____	_____
_____	_____	_____

Klaar?

Zet een rondje om de woorden die je in je haiku wilt gebruiken.